

تاریخچه لباس ملی ایرانیان

۹ اسفند ۱۳۹۴ ساعت ۱۱:۲۶

در ۲۹ بهمن ۱۳۰۱ مجلس لایحه ای را تصویب کرد که همه کارکنان خدمات شهری، اعضای کابینه و نمایندگان مجلس را ملزم به پوشیدن پوشاک دوخت ایران در طول ساعات کار می کرد. این دستورالعمل در اول میزان ۱۳۰۲ بنا بر حکم وزیر جنگ، سردار سپه شامل پرسنل نظامی نیز شد

جوان و تاریخ: بر اساس آنچه که در دانش نامه ایرانیکا نوشته شده، پوشاک ایرانی ها طی سال های اولیه سلسله پهلوی، شبیه پوشاک دوره قاجار بود که اختلافات میان اقوام، روستاها، مناطق و نیز طبقات اجتماعی را منعکس می کرد. در اواخر قرن نوزدهم میلادی تلاش های زیادی برای تغییر پوشش از سوی حکومت صورت گرفت. مخصوصاً پس از انقلاب مشروطه که بسیاری از مردان به خارج سفر کرده بودند پوشش اروپایی و پوشیدن کت و شلوار، پاپیون و کراوات را پذیرا شدند.

در ۲۹ بهمن ۱۳۰۱ مجلس لایحه ای را تصویب کرد که همه کارکنان خدمات شهری، اعضای کابینه و نمایندگان مجلس را ملزم به پوشیدن پوشاک دوخت ایران در طول ساعات کار می کرد. این دستورالعمل در اول میزان ۱۳۰۲ بنا بر حکم وزیر جنگ، سردار سپه شامل پرسنل نظامی نیز شد.

در ۴ مهر ۱۳۰۷ کابینه مقرر کرد که تمام مردهای ایرانی به طور یکدست و به سبک غربی لباس بپوشند. تن پوش های بیرونی سنتی مانند شال ها، قباها، سرداری ها و لباده ها، با کت جایگزین شد. شلوارهایی که به طور سنتی از پارچه سیاه جناغی یا مشابه آن دوخته می شد با شلوار و کمربند غربی جایگزین شدند.

تمام کارمندان دولت و دانش آموزان پسر، کلاه های لبه دار استوانه ای معروف به کلاه پهلوی را به جای کلاه های خز مرسوم و کلاه های بیضوی به سر کردند. فقط روحانیون، شامل استادان مدارس، طلاب دینی و زعمای سایر مذاهب به رسمیت شناخته شده از این حکم که در روز اول فروردین ۱۳۰۸ در شهرها و یک سال بعد در دهات و مناطق روستایی اجرا شد، معاف بودند.

در خرداد تا تیر ۱۳۱۳ پهلوی اول از ترکیه دیدن کرد و در آنجا عمیقاً تحت تاثیر برنامه های کمال آتاترک برای مدرنیزه کردن قرار گرفت. او مصمم شد که ایرانی ها هم چون اروپایی ها لباس بپوشند. او در ترکیه دستوری خطاب به نخست وزیر وقت صادر کرد که مقرر می داشت از آن پس تمام کارگران ایرانی کلاه های لبه دار به سبک اروپایی بر سر بگذارند. توجیه او این بود که لبه پهن کلاه، کارگرانی را که در هوای آزاد کار می کردند از آفتاب سوختگی حفظ می کند. در ۱۶ تیر ۱۳۳۴ حکم کابینه، به سر

گذاشتن این کلاه را برای تمام مردان اجباری ساخت و به این ترتیب جای کلاه پهلوی را گرفت. این دستور که به شدت اعمال می شد مقاومت های زیادی را خصوصاً در استان ها برانگیخت.

در یک واقعه مشهور، گروهی از مسلمانان به رهبری روحانی صریح اللهجه ای به نام شیخ تقی بهلول در مسجد گوهر شاد مشهد بست نشستند که در آنجا مورد حمله نیروهای امنیتی قرار گرفته و تعدادی از مردم کشته شدند. پیش از واقعه گوهر شاد، پهلوی اول شخصاً برای تغییر لباس زنان الزام و اجباری اعلام نکرده بود.

بعضی اعضای دربار که در خارج تحصیل کرده بودند با منسوخ کردن کامل حجاب موافق بوده و بر حضور زنان در فعالیت های اجتماعی تاکید داشتند. یکی از حامیان چنین دیدگاهی، وزیر وقت دربار، عبدالحسین تیمورتاش بود که در جلسه کابینه در سال ۱۳۱۲ واردات کلاه زنانه از خارج را قانونی کرد. سرانجام در سال ۱۳۱۴ پهلوی اول، دستور به کشف حجاب داد. وی نخستین حکمران منطقه بود که چنین کاری را انجام می داد. آتاترک حجاب را ممنوع نکرده بود.

این عمل نیز با مقاومت و اعمال زور روبرو شد. اکثریت قریب به اتفاق زنان ایرانی به گونه ای تربیت شده بودند که حجاب را واجب تر می دانستند و معتقد بودند آشکار ساختن سر و گردن گناه است. وانگهی، مردان ایرانی کنار نهادن حجاب را آشکارا نشان بی عفتی می دانستند. از طرفی فشار پلیس اجتناب ناپذیر بود. آنها زنان را کتک می زدند، چادرها و روسری هایشان را کشیده و پاره می کردند و حتی خانه هایشان را به زور می گشتند. هر چند رفته رفته مقاومت مردم بر زور حکومت فایق آمد، اما سه تا چهار سال آخر سلطنت پهلوی اول، زن ها با لباس های بلند ساده، جوراب های کلفت و کلاه های حصیری لبه پهن، در اجتماع ظاهر می شدند.

در برخی روستاها و شهرهای کوچک، زنان دیگر خانه هایشان را ترک نکردند، تا آنکه رضا خان در شهریور ۱۳۲۰ مجبور به کناره گیری شد. در دوران پهلوی دوم نیز بی حجابی و تقلید از مدهای غربی میان گروهی از مردم ایران رواج داشت. تا آنکه در سال ۱۳۵۷ و با پیروزی انقلاب اسلامی، بی حجابی برای زنان ممنوع و پوشیدن لباس های ساده تر از آنچه مد غرب بود برای مردان به عنوان ارزش شناخته شد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۱۷۷۶/ایرانیان-ملی-لباس-تاریخچه>